

СЕКЦІЯ 7

SECTION 7

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА,
СТРАХУВАННЯ

FINANCE, BANKING, INSURANCE

УДК 368+339.7

Дем'янчук М. А.

д. е. н., доцент,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,

Маслій Н. Д.

д. е. н., доцент,
професор кафедри світового господарства і
міжнародних економічних відносин,
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова

СУЧАСНІ ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО І ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ

Розвиток міжнародного глобального ринку страхового бізнесу в умовах турбулентності на фінансових ринках різних країн та в різних сферах економічної діяльності відбувається бурхливо. Проте під час проведення аналізу наукових досліджень вчених різних країн, що досліджують динаміку розвитку фінансових ринків і безпосередньо системи страхування, можна спостерігати певні домінанти, які притаманні більшості ринків розвинутих країн та країн, що розвиваються.

Першою домінантою є розвиток страхування вкладів та кредитування кредитних спілок, які є невід'ємною частиною механізмів фінансового захисту у багатьох країнах. Кредитні спілки є залежними від депозитного фінансування, що потребує забезпечувати захист застрахованих вкладників від негативних наслідків, які виникають в результаті банкрутства таких організацій, особливо в умовах нестабільності фінансового ринку, курсу валют, ризиковості тощо.

Так, І. Хасан, Лю Л., Сондерс Е., Жанг Г. [1], у дослідженні показують, що під час фінансової кризи 2007-2009 років кредитні спреди зросли, а корпоративне кредитування стало більш жорстоким,

особливо для іноземних позичальників. Також ними виявлено, що банки в країнах з наявним страхуванням депозитів в меншому ступені скоротили загальний обсяг кредитних спредів і швидше відновились після кризи. Також, досліджуючи вплив страхування вкладів на обсяги, структуру та якість кредитування кредитних спілок, іншими вченими [2] виявлено, що підвищення максимального покриття застрахованих депозитів спричиняє кредитні спілки надавати більше кредитів за рахунок зниження якості кредитів.

Іншими вченими [3], які досліджують вплив опосередкованої функції конкуренції на зв'язок між страхуванням депозитів і прийняттям банками ризику під час економічної кризи в країнах Асоціації держав Південно-Східної Азії, виявлено, що страхування депозитів знижує банківський ризик за відсутності конкуренції за рахунок зниження і кредитного ризику, і ризику неплатоспроможності. Проте така ситуація впливає на посилення банківського ризику, що спричиняє послаблення банківської стабільності у висококонкурентному середовищі. В свою чергу, банківська нестабільність послаблюється страхуванням вкладів під час фінансової кризи.

В європейських країнах при оцінці розподілу збитків EDIS з урахування різноманітних джерел системного ризику, пов'язаних кореляцією між банківськими активами, та аналізі чутливості результатів до ризику банківського портфеля вчені [4] виявили, що взаємозв'язок між банками різних країн має значний вплив на накопичення збитків у хвості розподілу. Аналогічно погіршення якості банківських портфелів призводить до значного зниження спроможності фондів поглинати збитки, тобто негативно впливає на стійкість під час економічного спаду.

Для сфери страхування та страхового бізнесу на всіх рівнях ринку (місцевого, регіонального, національного, міжнародного, глобального) притаманний системний ризик, якому піддаються страхові компанії під час формування глобальної взаємопов'язаної системи [5]. Тому в результаті досвіду фінансової кризи значно змінилось за кількома напрямками банківське регулювання на національному та міжнародному рівнях, що слугує передумовою до інтеграції системних страховиків із одночасною їх ідентифікацією за певними критеріями. Така інтеграція сприятиме врахуванню численних аспектів системного ризику регулюючими органами у сфері страхування.

Не менш важливим у глобальному середовищі є врахування геополітичних подій та ризиків, які мають вплив на фінансовий розвиток страхового бізнесу. Тому авторами [6] проведено дослідження короткострокових та довгострокових асиметричних реакцій страхових премій, яке показало, що геополітичний ризик має асиметричний та нелінійний вплив. При цьому для більшості країн, що розвиваються притаманним є значно більший вплив у довгостроковій перспективі. Дослідження свідчать про необхідність врахування впливу таких ризиків на динаміку страхових премій з метою мінімізації ризику геополітичної невизначеності.

Третьою домінантою є розвиток страхування відповідальності директорів та посадових осіб (страхування D&O, Directors and Officers Liability), яке направлено забезпечення захисту від фінансових втрат компаній, що спричинені прийняттям помилкових управлінських рішень по організації та веденню бізнесу. Вартість такої страховки є значною, враховуючи зростаючу популярність такої програми страхування, що викликає певні питання щодо її ефективності. Проте застосування такого виду страхування полегшує внутрішній моніторинг і перевірки директорів та посадових осіб, для чого з більшою імовірністю винаймають зовнішніх директорів для здійснення механізму контролю, на основі оцінки яких приймаються рішення про винагороду або покарання компаній з боку страховика. Дослідження вчених у [7] дозволили підтвердити та аргументувати поліпшення проведення моніторингу управління одночасно із купівлею страховки D&O, що приносить користь акціонерам та допомагає знизити витрати на фінансування оптимізаторів, особливо за слабого зовнішнього управління.

В умовах глобальної цифровізації все більш популярним є передача на страхування ризиків індустрії кіберстрахування [8], що є четвертою домінантою та обумовлено зростаючою залежністю бізнесу, підприємств, влади, регулюючих органів від інформаційних технологій, оскільки будь який збій призведе до негативного впливу здатність зазначених суб'єктів виконувати свої задачі.

Таким чином, на основі проведених досліджень встановлено чотири основні домінанти розвитку міжнародного і глобального ринку страхового бізнесу, зокрема: страхування вкладів, геополітичних ризиків, відповідальності директорів та посадових осіб, ризиків індустрії

кіберстрахування, які вимагають проведення більш детального порівняльного аналізу між країнами світу.

Список літератури

1. Hasan I., Liu L., Saunders A., Zhang G. Explicit deposit insurance design: International effects on bank lending during the global financial crisis. *Journal of Financial Intermediation*. Vol 51. 2022. Article Number 100958. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jfi.2022.100958>.

2. Nguyen L.H., Wilson J.O.S., Le T.Q., Luu H.N., Nguyen T.-A., Vo Vi.X. Deposit insurance and credit union lending. *Journal of Financial Stability*. Vol. 60. 2022. Article Number 101003. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2022.101003>.

3. Noman A.H.M., Hassan M.K., Pervin S., Isa C.R., Sok-gee C. The mediating role of competition on deposit insurance and the risk-taking of banks in ASEAN countries. *Research in International Business and Finance*. Vol. 59. 2022. Article Number 101551. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2021.101551>.

4. Fernández-Aguado P.G., Martínez E.T., Ruíz R.M., Ureña A.P. Evaluation of European Deposit Insurance Scheme funding based on risk analysis. *International Review of Economics & Finance*. Vol. 78. 2022. P. 234–247. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2021.11.013>.

5. Clemente G.P., Cornaro A. A multilayer approach for systemic risk in the insurance sector. *Chaos, Solitons & Fractals*. Vol. 162. 2022. Article Number 112398. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chaos.2022.112398>.

6. Hemrit W., Nakhli M.S. Insurance and geopolitical risk: Fresh empirical evidence. *The Quarterly Review of Economics and Finance*. Vol. 82. 2021. P. 320–334. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.qref.2021.10.001>.

7. Liao T.-L., Chuang H.-L., Wang J.-Y. Directors' and officers' liability insurance and the pricing of seasoned equity offerings. *International Review of Economics & Finance*. Vol. 80. 2022. P. 12–26. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2022.02.005>.

8. Malavasi M., Peters G.W., Shevchenko P.V., Trück S., Jang J., Sofronov G. Cyber risk frequency, severity and insurance viability. *Insurance: Mathematics and Economics*. Vol. 106. 2022. P. 90–114. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.insmatheco.2022.05.003>.